

Jyväskylän kaupunki
**Perusopetuksen aamu- ja iltapäivätoiminnan
toimintasuunnitelma**
1.8.2015 alkaen

JYVÄSKYLÄ

Sisällys

Johdanto	3
1. Toiminta-ajatus ja tavoitteet	4
1.1 Toiminta-ajatus	4
1.2 Tavoitteet	4
2 Aamu- ja iltapäivätoiminnan sisällöt	5
2.1 Eettinen kasvu ja yhdenvertaisuus	5
2.2 Leikki ja vuorovaikutus	5
2.3 Liikunta ja ulkoilu	5
2.4 Ruokailu ja lepo	6
2.5 Kulttuuri ja perinteet, elinympäristö ja kestävä elintapa	6
2.6 Kädentaidot, askartelu sekä kuvallinen, musiikillinen ja kielellinen ilmaisu	6
2.7 Mediataidot sekä erilaiset tiedolliset ja taidolliset aihepiirit	6
3 Toiminnan järjestämiseen liittyvät keskeiset asiat	7
3.1 Toimintapaikat ja – tilat	7
3.2 Toiminta-aika ja toimintamaksut	7
3.3 Toimintaan hakeminen ja valintakriteerit	7
3.4 Lapsiryhmän koko	8
3.5 Kulkeminen	8
3.6 Aamu- ja iltapäivätoiminnan koordinaattori	8
3.7 palveluntuottajat	8
3.8 Ohjaajien kelpoisuus, perehdyttäminen sekä rikostaustan selvittäminen	8
3.9 Turvallisuus- ja pelastussuunnitelmat sekä vakuutusasiat	9
4 Yhteistyö ja tiedonkulku	10
4.1 Yhteistyö kodin ja koulun kanssa	10
4.2 Tukea tarvitsevat oppilaat aamu- ja iltapäivätoiminnassa	10
4.3 Yhteistyö eri hallintokuntien ja kuntien kanssa	11
4.4 Markkinoin ja sponsorointi aamu- ja iltapäivätoiminnassa	11
5 Toiminnan arviointi	12
5.1 Toiminnan sisäinen ja ulkoinen seuranta sekä tulosten julkistaminen	12
5.2 Toiminnan itsearviointi	12
Liite 1	13

Johdanto

Aamu- ja iltapäivätoiminnan perusteista, tavoitteista ja toimintaperiaatteista säädetään perusopetuslain (628/1988) 8a luvussa.

Tämä toimintasuunnitelma on tehty tukemaan Jyväskylän kaupungin perusopetuslain mukaisen aamu- ja iltapäivätoiminnan toteuttamista. Toimintasuunnitelmassa ohjeistetaan toiminnan järjestämisen kannalta oleellisia periaatteita ja linjauksia.

Aamu- ja iltapäivätoiminnan ohjaajat laativat lisäksi vuosittaisen toimintapaikkakohtaisen toimintasuunnitelman tämän toimintasuunnitelman ja Opetushallituksen aamu- ja iltapäivätoiminnan perusteiden (**Määräykset ja ohjeet 2011:1**)

http://www.oph.fi/download/131412_po_aamu_ja_iltapaivatoiminnan_perusteet_2011.pdf

sekä perusopetuksen laatukriteerien (**Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2012:29**) pohjalta.

Jyväskylässä perusopetuksen aamu- ja iltapäivätoimintaa järjestetään sivistyksen toimialalla perusopetuspalveluissa **Jälkkäri- ja Vertti -ryhmissä**

Jälkkäri-toiminnan piiriin kuuluvat 1-2. luokkien oppilaat sekä 3.-5. luokkien oppilaat, joilla on erityisen tuen päätös.

Vertti – ryhmät ovat kaikkien vuosiluokkien kehitysvammaisille ja autisteille tarkoitettuja ryhmiä, joiden toimintaa on tämän toimintasuunnitelman lisäksi kuvattu liitteessä 1.

Tämä toimintasuunnitelma on voimassa toistaiseksi 1.8.2015 alkaen ja se on hyväksytty sivistyslautakunnassa 17.6.2015.

1. Toiminta-ajatus ja tavoitteet

1.1 Toiminta-ajatus

Aamu- ja iltapäivätoiminta on valvottua ja ohjattua lasten vapaa-ajan toimintaa. Toiminta edistää oppilaiden välisiä keskinäisiä suhteita, kouluviihtyvyyttä ja – hyvinvointia sekä tukee koulutyötä. Opetushallituksen perusteissa todetaan, että toiminnalla on oma erityisluonteensa, jossa korostuu vapaaehtoisuus ja ryhmätoiminta sekä jatkumo varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen kasvatustehtävälle.

Jälkkäri ja Vertti ovat vahvasti osa kouluyhteisöä, lapsen päivittäistä toimintaympäristöä. Jyväskylässä toiminta toteutetaan pääsääntöisesti koulujen tiloissa.

1.2 Tavoitteet

Perusopetuslain 48 a §:n mukaan aamu- ja iltapäivätoiminnan yleisenä tavoitteena on tukea kodin ja koulun kasvatustyötä sekä lapsen tunne-elämän kehitystä ja eettistä kasvua. Näiden tehtävien toteuttaminen edellyttää toimivaa yhteistyötä lapsen vanhempien kanssa.

Toiminnan tulee lisäksi edistää lasten hyvinvointia ja tasa-arvoisuutta yhteiskunnassa sekä ennaltaehkäistä syrjäytymistä ja lisätä osallisuutta. Tämä tavoite velvoittaa kaikkia aamu- ja iltapäivätoiminnan järjestämisessä ja toteuttamisessa mukana olevia.

Tavoitteena on:

- tarjota lapselle mahdollisuudet osallistua monipuoliseen, virkistävään ja turvalliseen toimintaan ammatintaitoisten ohjaajien toteuttamana
- huomioida toiminnan suunnittelussa yksilölliset ja ryhmän yhteisölliset tavoitteet
- tarjota lapselle kiireetön kasvuympäristö, jossa monipuolisen tekemisen ohessa mahdollisuus myös rauhoittumiseen
- mahdollistaa hyvien vapaa-ajanviettopojen etsimisen ja löytämisen
- lisätä osallisuuden mahdollisuuksia ja vahvistaa sosiaalisia taitoja
- edistää lasten hyvinvointia ja tasa-arvoisuutta

Aamu- ja iltapäivätoiminnalla pyritään vähentämään lasten yksinäistä aikaa ilman turvallisen aikuisen läsnäoloa.

2 Aamu- ja iltapäivätoiminnan sisällöt

Jälkkärin ja Vertin sisältöjen tulee tukea toiminnalle asetettujen perusopetuksen aamu- ja iltapäivätoiminnan perusteiden ja tämän toimintasuunnitelman mukaisten tavoitteiden saavuttamista. Jyväskylän perusopetuspalvelut vastaavat laadukkaasti toiminnan järjestämisestä yhteistyössä palveluntuottajien kanssa. Toimintasuunnitelmasta ja sen sisällöistä tiedotetaan huoltajille ja heille annetaan mahdollisuus osallistua suunnitteluun. Jyväskylässä on nostettu vahvasti esille osallistavakasvatus, jotta lasten tarpeet ja toiveet tulisivat kuulluksi toiminnansuunnittelussa ja -toteutuksessa.

On tärkeää, että lapset tulevat kuulluksi toiminnassa ja voivat osallistua sen suunnitteluun ja toteuttamiseen

2.1 Eettinen kasvu ja yhdenvertaisuus

Toiminnassa korostuu lapsilähtöisyys. Jokainen lapsi nähdään arvokkaana yksilönä. Päivittäisessä toiminnassa korostetaan muiden huomioimista, ystävällisyyttä, auttamista sekä keskusteluja lapsille tärkeistä asioista. Toimintakauden alkaessa ryhmiin luodaan yhteiset säännöt, joita kaikki noudattavat ja ne ovat linjassa koulun muiden sääntöjen kanssa.

Eettisen kasvun tavoitteena on vastuullisuuden ja vastavuoroisuuden ymmärtäminen. Aamu- ja iltapäivätoiminnassa lapsia ohjataan kasvamaan vähitellen vastuuseen: omasta hyvinvoinnista ja terveellisistä elämäntavoista, toisen hyvinvoinnista sekä siihen liittyvistä oikeuksista ja velvollisuuksista, oman toiminnan aiheuttamista tunteista ja seurauksista itselle ja toiselle, ryhmän toimintaan liittyvistä säännöistä ja sopimuksista sekä myönteisestä suhtautumisesta ympäristöön, luontoon ja kestävään kehitykseen

2.2 Leikki ja vuorovaikutus

Jälkkärissä ja Vertissä leikki kuuluu lasten päivittäisiin toimintoihin. Leikki jakautuu vapaaseen leikkiin ja ohjattuihin leikki- ja toimintatuokioihin sisällä ja ulkona. Leikkiessä lapset opettelevat vuorovaikutustaitoja ohjaajien toimiessa taustatukena. Leikkien avulla opetellaan sääntöjä, harjoitellaan ristiriitojen ratkaisua ja opetellaan odottamaan omaa vuoroa. Toiminnassa kiinnitetään erityistä huomiota lasten ikätason mukaiseen kasvuun ja kehitykseen tukevaan leikkiin, luovaan toimintaan ja myönteisiin elämyksiin. Jälkkäreistä ja Verteistä löytyy leikkejä varten pelejä ja erilaisia leikkivälineitä.

2.3 Liikunta ja ulkoilu

Aamu- ja iltapäivätoiminnalla on käytössä koulujen sisä- ja ulkoliikuntatilat. Liikkuminen voi olla omaehtoista tai viikkosuunnitelmaan kirjattuja ohjattuja tuokioita. Toiminnassa on monipuolista liikuntatarjontaa ja valinnan mahdollisuuksia. Ohjaajien omia vahvuuksia ja vapaa-ajan harrastuksia hyödynnetään, esim. liikunnan ja leikin alueella. Yhdessä lasten kanssa etsitään uusia toimintamuotoja ja jätetään lapsille oivaltamisen riemu. Ohjaajat toimivat ideapankkeina, jotka tarjoavat eväitä, mutta jättävät pääpainon havaitsemisesta lapsille. Lapsia kannustetaan omatoimiseen liikkumiseen ja ulkoiluun/ liikkumista tarjotaan tunti jokaisena toimintapäivänä. Kaikki tekeminen on valvottua ja aikuisen tukemaa.

2.4 Ruokailu ja lepo

Toimintaan sisältyy päivittäinen välipala, joka toimitetaan lähes kaikkiin ryhmiin Kylän Kattauksesta. Välipalalista on suunniteltu tukemaan kouluruokailua ja se löytyy Kylän Kattauksen linkistä http://www.jyvaskyla.fi/instancedata/prime_product_julkaisu/jyvaskyla/instancedata/prime_product_julkaisu/jyvaskyla/75089_Jalkkarin_nettilista_27.4.-29.5.pdf

Ruokailuhetkien rauhallisuuteen kiinnitetään huomiota ja lapsille opetetaan hyviä käytöstapoja ruokailussa sekä ekologisuutta ja kestäväää elämäntapaa.

Toimintatiloissa otetaan huomioon, että lapsilla on mahdollisuus rauhoittumiseen ja itsekseen olemiseen. Rauhoittuminen voi olla myös esim. yhteinen lukuhetki.

2.5 Kulttuuri ja perinteet, elinympäristö ja kestävä elintapa

Toiminnan suunnittelussa otetaan kulttuurierot huomioon ja lisätään myös vieraampien kulttuurien edustajille kotimaamme kulttuurin tuntemusta. Kieliongelmissa käytetään tulkkipalveluita apuna asioiden selvittämisessä. Kulttuurien juhlapyyhiä ja muita merkkitapahtumia seurataan ja lisätään lasten tietoisuutta niistä.

Kestäväää elintapaa ja terveitä elämäntapoja korostetaan ohjaajien omalla esimerkillä ja ohjauksella: ruokailutavat, ulkoilu, liikunta ja lepo otetaan osaksi keskustelua ja em. arvojen merkitystä korostetaan. Ohjaajat ovat työajalla savuttomia. Kestäväää elämäntapaa kunnioitetaan kaikessa toiminnassa mm. kierrättämällä ja ekologisilla valinnoilla.

2.6 Kädentaidot, askartelu sekä kuvallinen, musiikillinen ja kielellinen ilmaisu

Jälkkäri ja Vertti – toiminnassa tarjotaan monipuolisia sisältöjä eri aihealueilta. Lasten luovuus, mielikuvitus ja kiinnostuksen kohteet sekä yksilölliset vahvuudet otetaan luontevasti huomioon toiminnassa. Koulun taide- ja taitoaineiden luokkia hyödynnetään tarjoamalla vaihtoehtoja lasten toiveiden mukaisesti.

Koulun kerhotoimintaan ja taiteen perusopetukseen osallistuminen voi olla osa lapsen aamu- ja iltapäivätoimintaan.

2.7 Mediataidot sekä erilaiset tiedolliset ja taidolliset aihepiirit

Ryhmässä järjestetään mediakerhoja ja otetaan media osaksi muuta toimintaa: lehdet, videot, puhelimet, tietotekniikka, televisio jne. Lasten kanssa tutkitaan ja pohditaan, mitä media on ja mikä on oikean käytön määritelmä. Huomioidaan myös sosiaaliset mediat ja niiden tulo lasten maailmaan.

Mediakasvatuksessa voidaan hyödyntää mediakasvatuksen valmiita materiaaleja, kuten Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisemaa Suuri Mediaseikkailu – materiaalia

<http://www.suurimediaseikkailu.fi/>

3 Toiminnan järjestämiseen liittyvät keskeiset asiat

3.1 Toimintapaikat ja – tilat

Toimintaympäristön tulee olla fyysisesti, psyykkisesti ja sosiaalisesti turvallinen.

Aamu- ja iltapäivätoiminnan tilojen on tarkoituksenmukaista olla koululla tai sen välittömässä läheisyydessä, jotta minimoidaan vilkkaalla kaupunkialueella matkaan liittyvät riskit. Jyväskylässä lähes kaikki toimipisteet sijaitsevat kouluilla, joissa tilatarve huomioidaan siten, että aamu- ja iltapäivätoiminta menee opetuksen rinnalla muun kouluissa tapahtuvan toiminnan edelle.

Jyväskylässä toimintaa järjestävät Jyväskylän kaupungin perusopetuspalvelut sekä kaupungin kanssa sopimuksen tehneet palveluntuottajat. Toimintapisteet, niiden yhteystiedot ja järjestäjät löytyvät osoitteesta:

<http://www.jyvaskyla.fi/opetus/perusopetus/jalkkari/toimipisteet>

Jälkkäri-toiminta on tarkoitettu 1-2 lk. luokan oppilaille sekä 3-5.-luokkien oppilaille, joille on tehty erityisen tuen päätös. Vaativaa erityistä tukea tarvitsevien oppilaiden Vertti-ryhmät ovat kaikkien vuosiluokkien kehitysvammaisille ja autisteille tarkoitettuja ryhmiä

3.2 Toiminta-aika ja toimintamaksut

Jälkkärit noudattavat kouluvuoden työaikoja. Toimintaa tarjotaan keskimäärin 5-6 tuntia päivässä kello 11/12–17 välisenä aikana.

Aamutoiminnan tarve kartoitetaan vuosittain ja sitä järjestetään harkinnan mukaan mm. aamukerhoina. Koulujen loma-aikana ei tarjota toimintaa, lukuun ottamatta kesäkuuta, jolloin voidaan järjestää Kesä-Jälkkäriä tarpeen mukaan.

Toiminnasta peritään toimintamaksu, jonka sivistyksen toimialajohtaja vahvistaa vuosittain. Toimintamaksut ovat 105 €/kk, toiminta-ajan ollessa 5-6 tuntia klo 11.00/12.00–17.00 välisenä aikana tai 60 €/kk 12 päivää kuukaudessa. Elokuun toimintamaksu on 80 €/kk. Sisärsalennus on 20 € kuukausimaksusta (alennusta ei myönnetä elokuun maksusta).

Vertti-toimintamaksuista sekä – toiminta-ajoista on kerrottu lisää liitteessä 1.

3.3 Toimintaan hakeminen ja valintakriteerit

Jälkkäriin hakemisesta tiedotetaan huoltajille sanomalehti-ilmoituksella peruskouluun ilmoittautumisen yhteydessä. Koulutulokkaille postitetaan Jälkkäri-kirje oppivelvollisuusilmoituksen yhteydessä. Jälkkäriin voi ilmoittautua sähköisesti kouluun ilmoittautumisen yhteydessä tai lomakkeella huhtikuun loppuun saakka. Toimintaan valituille ilmoitetaan kirjeitse toukokuun loppuun mennessä. Toimintaan voidaan hakea erityisin perustein myös kesken toimintakauden.

Vertti-toimintaan on jatkuva haku.

3.4 Lapsiryhmän koko

Jyväskylässä kaikki hakuaikana hakeneet ovat päässeet toimintaan mukaan ja ryhmäkoot vaihtelevat alueittain. Tarvittaessa toimintoja on voitava eriyttää ja taattava mahdollisuus pienryhmä-työskentelyyn koulun tiloja hyödyntäen.

3.5 Kulkeminen

Perusopetuksen aamu- ja iltapäivätoiminnassa oleville lapsille ei pääsääntöisesti kuulu kuljetuksia. Vastuu lasten kulkemisesta iltapäivätoiminnasta kotiin on huoltajilla, ei palveluntuottajilla tai koululla.

Vertti-toiminnassa osallistujilla on subjektiivinen oikeus kuljetuksiin.

3.6 Aamu- ja iltapäivätoiminnan koordinaattori

Koordinaattorin tehtäviä ovat toiminnan yleinen organisointi, sisällöllinen vastuu perusopetuksen omista ryhmistä, tiedottaminen, ohjaajien koulutuksesta vastaaminen, yhteistyön rakentaminen ja suunnittelu. Jälkkäri – ja Vertti – toiminnalla on omat koordinaattorit sivistystoimen hallinnossa.

3.7 Palveluntuottajat

Palveluntuottajaksi hyväksytään rekisteröity yhdistys/järjestö tai yksityinen yrittäjä, jonka todistamiseksi on oltava ennakkoperintärekisteriote.

Palveluntuottaja on velvollinen toteuttamaan toimintaa kunnan toimintasuunnitelmassa sovitujen tavoitteiden ja sisältöjen mukaisesti. Palveluntuottaja vastaa, että toiminnassa on mukana riittävä määrä kelpoisuusehtojen mukaista henkilökuntaa. Palveluntuottaja valitsee ohjaajansa ja vastaa ohjaajiensa työnantajavelvoitteista sekä huolehtii siitä, että sen palkkalis-toilla olevilla ohjaajilla on mahdollisuus osallistua kunnan yhteisiin ohjaajatapaamisiin.

Palveluntuottaja huolehtii, että aamu- ja iltapäivätoimintaa järjestettäessä ja toiminnassa muuten tietoon tullutta yksityistä tai perheen salaisuutta ei luvatta ilmaista ja että salassapidoista noudatetaan voimassaolevia säännöksiä ja määräyksiä.

Palveluntuottaja sitoutuu antamaan kunnalle sen tarvitsemat tilastotiedot ja tekemään toiminnastaan seurantaa ja arviointia. Palveluntuottaja on velvollinen laatimaan yhdessä ohjaajien kanssa ryhmäkohtaisen toimintasuunnitelman, josta ilmenee toiminnan pääperiaatteet ja toimintatavat.

Palveluntuottajille järjestetään kokoontumisia noin neljä kertaa vuodessa.

3.8 Ohjaajien kelpoisuus, perehdyttäminen sekä rikostaustan selvittäminen

Ohjaajien kelpoisuudesta säädetään opetustoimen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista annetun asetuksen (986/1998) 9a §:ssä. Tämän pykälän mukaan aamu- ja iltapäivätoiminnassa ohjaajana toimimaan on kelpoinen henkilö, 1) joka on suorittanut tehtävään soveltuvan korkeakoulututkinnon, opistoasteen tutkinnon, ammatillisen perustutkinnon tai sitä vastaavat aikaisemmat opinnot, ammattitutkinnon tai erikoisammattitutkinnon ja jolla on koulutuksen yhteydessä hankittu tai kokemuksella osoitettu taito toimia lapsiryhmän ohjaajana taikka 2) jolla on kelpoisuus antaa luokanopetusta, esiopetusta, erityisopetusta tai aineenopetusta tai toimia oppilaanohjaajana

Jyväskylässä vastuuhjaajana on henkilö, joka täyttää valtioneuvoston antaman asetuksen aamu- ja iltapäivätoiminnanohjaajan kelpoisuudesta.

Ryhmissä työskentelee pääsääntöisesti vähintään yksi ohjaaja 12 kokopäiväistä lasta kohden ja suurempien ryhmien osalta muiden ohjaajien määrä määräytyy avustussopimuksen mukaisesti. Vastuuhjaajana on henkilö, jolla on lastenkasvatukseen liittyvä koulutus tai kunnan hyväksymä soveltuvuus alalle. Vertti-toiminnassa henkilöstötarve tarkastellaan osallistujien ikä- ja kehitystason mukaan.

Jyväskylän perusopetuspalveluiden omissa toimipaikoissa ohjaajina toimivat pääsääntöisesti koulunkäynnin ohjaajat. Päivittäisestä toiminnasta vastaa vastuuhjaaja yhdessä muiden ohjaajien, harjoittelijoiden, opiskelijoiden ja vapaaehtoistyöntekijöiden kanssa. Vastuuhjaajalla on päävastuu toiminnan toteutuksesta. Toiminnassa avustavalta henkilöstöltä edellytetään taitoa ja soveltuvuutta tehtävään. Toiminnan tulee olla niiden tavoitteiden ja sisältöjen mukaista, jotka on säädetty aamu- ja iltapäivätoiminnan perusteissa, kunnan toimintasuunnitelmassa ja ryhmäkohtaisessa toimintasuunnitelmassa.

Uudet ohjaajat osallistuvat elokuussa perehdytyskoulutukseen. Syksyllä 2015 käyttöön otetaan päivitetty perehdytyskansio tukemaan uusien ohjaajien työnaloitusta. Lisäksi ohjaajille järjestetään vähintään 2 ohjaajakokousta/koulutusta toimintavuoden aikana vuoden teemaan liittyen. Poikkeuksellisista toiminta-ajoista tai toimintapisteiden tilapäisestä sulkemisesta (1-2 päivää lukuvuoden aikana) koulutustilaisuuksien vuoksi, tulee vanhemmille tiedottaa vähintään kaksi viikkoa aikaisemmin.

Vastuuhjaajan tehtäviin kuuluu mm. päävastuu suunnitelmien tekemisestä ja lapsiryhmästä sekä toiminnan ohjaamisesta. Vastuuhjaaja huolehtii yhteydenpidosta koordinaattoriin, kotiin ja kouluun yhteistyössä ryhmän muiden ohjaajien kanssa.

Ohjaaja toimii vastaavan ohjaajan kumppanina ja avustajana lapsiryhmän ohjaamisessa, järjestelyissä ja suunnittelussa. Ohjaaja osallistuu yhteisiin ohjaajatapaamisiin.

Jyväskylän kaupunki ja palveluntuottajat selvittävät lasten kanssa työskentelevän henkilökuntansa rikostaustan, siten kuin lasten kanssa työskentelevien rikostaustan selvittämisestä annetussa laissa (504/202)säädetään.

3.9 Turvallisuus- ja pelastussuunnitelmat sekä vakuutusasiat

Jyväskylän kaupunki vastaa koulujen tiloissa järjestettävän toiminnan tilojen turvallisuudesta ja tarkoituksenmukaisuudesta. Kouluilla ohjaajat perehdytetään tilakohtaisiin pelastus- ja turvallisuussuunnitelmiin. Samalla päivitetään turvallisuuteen liittyvät ohjeet ryhmäkohtaiseen perehdyttämiskansioon.

Jyväskylän kaupunki on vakuuttanut kaikki lapset, jotka osallistuvat perusopetuksen aamu- ja iltapäivätoimintaan

4 Yhteistyö ja tiedonkulku

4.1 Yhteistyö kodin ja koulun kanssa

Aamu- ja iltapäivätoiminnan tukee kodin kasvatustyötä. Huoltajalla on ensisijainen vastuu lapsen kasvatuksesta. Jälkkärissä ohjaajilla on vastuu lapsen kasvatuksesta kyseisen yhteisön jäsenenä. Huoltajia kannustetaan aktiiviseen osallistumiseen. Ohjaajien työtä ohjaavana periaatteena on kasvatuskumppanuus, jolla tarkoitetaan ammattikasvattajien sitoutumista toimimaan yhdessä huoltajien kanssa lapsen kasvun, kehityksen ja oppimisen tukemiseksi. Vanhempainiltoja voidaan toteuttaa Jälkkärin puitteissa tai yhteistyössä koulun kanssa. Myös muita luontevia yhteistyötapoja pyritään löytämään ja kehittämään.

Kodin ja koulun kasvatustyön tukeminen edellyttää keskinäiseen kunnioitukseen perustuvaa yhteistyötä.

Aamu- ja iltapäivätoimintaa kehitetään yhteistyössä rehtorin, opettajien ja koulun-käynnin ohjaajien kanssa. Yhteistyö vaatii ohjaajalta aloitteellista ja aktiivista toimintaa kouluun päin. Aamu- ja iltapäivätoiminta tukee yhdessä oppilashuollon kanssa lapsen kasvua, kehitystä ja koulunkäyntiä. Yhteistyö koulun kanssa lisää ohjaajien oppilaan tuntemusta. Yhteisen päämäärän tulee näkyä yksittäisen lapsen asioiden hoidossa, tiedonsiirrossa ja ohjaajien osallistumisessa huoltajien luvalla lasta koskeviin neuvotteluihin. Toiminnassa tulee kunnioittaa koulun opetussuunnitelmaa ja tavoitteita, jotka ohjaavat koulun tiloissa tapahtuvaa aamu- ja iltapäivätoimintaa. Ohjaajien tulee kertoa koulun opettajille toiminnan periaatteista ja sisällöistä. Tavoitteena on molemminpuolisen tiedonkulun lisääminen ja hyödyntäminen toiminnassa.

4.2 Tukea tarvitsevat oppilaat aamu- ja iltapäivätoiminnassa

Tukea tarvitsevan lapsen aamu- ja iltapäivätoiminnassa noudatetaan toiminnan yleisiä tavoitteita ja sisältöjä. Lapsen huoltajien kanssa tulee sopia, kuinka lapsen kasvuun ja kehitykseen liittyvät tavoitteet huomioidaan. Toimintaympäristöä ja työskentelytapoja suunniteltaessa tulee huomioida lasten ikä, kehitysvaihe ja yksilölliset tarpeet. Toiminta tapahtuu ensisijaisesti muun aamu- ja iltapäivätoiminnan yhteydessä. Tukea tarvitsevia lapsia kannustetaan ja tuetaan aloitteellisuuteen, omatoimisuuteen ja aktiivisuuteen. Aamu- ja iltapäivätoiminnan tulee tukea lapsen itsetunnon kehittymistä, sosiaalista kasvua ja itsenäistymistä lapsen omien edellytysten mukaisesti. Heille tarjotaan mahdollisuuksia onnistumisen kokemiseen ja yhdessä toimimiseen.

Kehityksessään tukea tarvitseville lapsille tärkeää on ajankäytön ja toiminnan suunnittelu ja selkeys sekä tilanteiden ennakointi.

Lasten kehitystä voidaan edistää monipuolisen toiminnan kuten erilaisten leikkien, liikunnan ja pelien avulla. Samalla voidaan harjoitella sääntöjen noudattamista, itsesäätelyä ja vuorovaikutustaitoja.

Välineiden ja tilojen tulee soveltua tukea tarvitseville lapsille. Huomiota on kiinnitettävä tilojen kokoon, muunneltavuuteen, esteettömyyteen ja kulkureitin toimivuuteen. Näihin asioihin huomiota kiinnittämällä voidaan tukea lapsen itsenäistä toimimista ja liikkumista tiloissa. Värienkäyttö ja valaistus auttavat tilan hahmottamisessa ja antavat virikkeitä. Toiminnassa huolehditaan aina lasten psyykkisestä, fyysisestä ja sosiaalisesta turvallisuudesta.

Tukea tarvitsevien lasten kanssa työskenteleviä ohjaajien osaamista vahvistetaan perehdytyksen ja täydennyskoulutuksen avulla. Keskeistä on ohjaajien, erityisopettajien ja oppilashuoltoryhmän välinen yhteistyö ja näiden tahojen antama konsultaatio ohjaajille.

Lapsen saama tuki voidaan jakaa yleiseen, tehostettuun ja erityiseen tukeen. Tarvittaessa aamu- ja iltapäivätoiminta voi olla osa oppimisen ja koulunkäynnin tukea. Oppilaat, joille on tehty erityisen tuen päätös, ovat oikeutettuja aamu- ja iltapäivätoimintaa Jyväskylässä 5. luokkaan asti. Aamu- ja iltapäivätoiminta järjestetään Jyväskylässä pääosin integroimalla tukea tarvitseva lapsi oman ikäkauden mukaisiin ryhmiin. Vaativaa erityistä tukea tarvitsevien oppilaiden aamu- ja iltapäivätoiminnan järjestäminen on kuvattu liitteessä 1.

Aamu- ja iltapäivätoimintaa suunniteltaessa on tärkeää moniammatillinen yhteistyö sekä yhteistyö lapsen vanhempien ja koulun kanssa. Näin voidaan yhdessä miettiä kuinka tehostettua tai erityistä tukea saavan oppilaan tarpeet ja tavoitteet huomioidaan aamu- ja iltapäivätoiminnassa. Tukea tarvitsevan lapsen oppimissuunnitelmassa tai henkilökohtaisen opetuksen järjestämistä koskevassa suunnitelmassa (HOJKS) voidaan kuvata, kuinka aamu- ja iltapäivätoiminnan tavoitteet ja toimintamallit tukevat lapsen kehitystä. Näiden asiakirjojen siirtäminen aamu- ja iltapäivätoimintaan edellyttää huoltajilta tiedonsiirtolupaa, joka kysytään vahvistuslomakkeessa. Huoltajan luvalla ohjaaja voi myös osallistua lapsen oppimissuunnitelman ja HOJKS:n laadintaan.

4.3 Yhteistyö eri hallintokuntien ja kuntien kanssa

Aamu- ja iltapäivätoiminnassa tehdään poikkihallinnollista yhteistyötä lapsen parhaaksi. Tällä hetkellä mukana toiminnassa ovat varhaiskasvatuspalvelut, nuorisopalvelut, sosiaali- ja terveyspalvelut, Kylän Kattaus, Jyväskylän seudun oppilaitokset ja muita lasten toimintaan liittyviä tahoja.

Jos lapsi siirtyy toisen opetuksen järjestäjän järjestämään aamu- ja iltapäivätoimintaan, aikaisemman järjestäjän on salassapitosäännösten estämättä viipymättä toimitettava opetuksen tai toiminnan järjestämisen kannalta välttämättömät tiedot. Vastaavat tiedot voidaan antaa myös uuden opetuksenjärjestäjän pyynnöstä. (*Perusopetuslaki 40 § 2 mom. (642/2009)*)

4.4 Markkinoin ja sponsorointi aamu- ja iltapäivätoiminnassa

Aamu- ja iltapäivätoiminnassa tai siihen rinnastettavassa toiminnassa ei saa jakaa, pitää esillä tai saatavilla mainoksia, esitteitä tai muuta mainosmateriaalia eikä erityistä maailmankattomuksellista tai tunnustuksellista materiaalia.

5 Toiminnan arviointi

5.1 Toiminnan sisäinen ja ulkoinen seuranta sekä tulosten julkistaminen

Jälkkäreissä toiminnan toteutuminen varmistetaan seurantakyselyjen avulla ja niiden tulosten huomioimisella toiminnan toteutumisessa. Seurantakyselyssä selvitetään, ovatko aamu- ja iltapäivätoiminnassa mukana olevat tahot tyytyväisiä toimintaan sekä toteutuvatko toiminnalle asetetut tavoitteet (määrälliset ja laadulliset) heidän mielestään. palveluntuottajien ja kunnan on oltava valmiita tarvittaessa muuttamaan toimintaansa saadun palautteen mukaan. Seurannan tulokset julkistetaan esittelemällä ne Sivistyslautakunnalla ja vuosittain pidettävissä ohjaajien toiminnansuunnittelupäivissä. Vertti – toiminnasta tehdään erilliset arvioinnit.

Kyselyjen kohderyhmät vaihtelevat Opetushallituksen asettaman seurannan mukaan:

- Lapsilta kysytään oman Jälkkäriin toiminnasta, viihtymisestä, ohjaajista, kavereista, tiloista, välipaloista ja välineistä.
- Vanhemmilta kysytään mm. tyytyväisyyttä tarjonnan määrään, sisältöön, ohjaajiin, yhteistyöhön sekä käsitystä lapsensa viihtymisestä toiminnassa.
- Yhteistyötahoilta kysytään mm. perusteiden tavoitteiden toteutumisesta, yhteistyön toteutumisesta ja toiminnan laadukkuudesta

Aamu- ja iltapäivätoiminnan laki velvoittaa kunnan olemaan yhteistyössä kotien ja palveluntuottajien kanssa, arvioimaan aamu- ja iltapäivätoimintaa sekä julkistamaan arvioinnin keskeiset tulokset.

5.2 Toiminnan itsearviointi

Aamu- ja iltapäivätoiminnasta saatu palaute toimii itsearvioinnin pohjana. Toiminnan itsearviointia tehtäessä tulee selvittää kunnassa toteutettavat kehittämishankkeet, joista kerättyä tietoa tulee hyödyntää myös aamu- ja iltapäivätoiminnan arvioinnissa ja kehittämisessä. Itsearviointia tehtäessä otetaan huomioon toimintasuunnitelmassa määritellyt tavoitteet.

- missä onnistuttiin?
- mikä ei toiminut?
- miten kehitämme toimintaa paremmaksi?

Seuraavan lukuvuoden teema määritellään em. asioiden perusteella.

Liite 1.

Vertti - vaativaa erityistä tukea tarvitsevien oppilaiden aamu- ja iltapäivätoiminta.

Vuoden 2013 alusta alkaen kehitysvammaisten ja autististen koululaisten aamu- ja iltapäivätoimintaa on järjestetty perusopetuspalveluiden toimesta.

Vertti- toimintaa toteutetaan perusopetuksen aamu- ja iltapäivätoiminnan perusteiden mukaisesti huomioiden erityishuoltolain edellyttämät erityispiirteet. Toiminnan tarkoituksena on tuottaa tavoitteellista ja ohjattua aamu- ja iltapäivätoimintaa perusopetusikäisille kehitysvammaisille ja autistisille lapsille ja nuorille.

Vertti-toimintaa järjestetään kouluilla. Toiminnan painopistealueena ovat Jyväskylän kaupungin perusopetuksen aamu- ja iltapäivätoiminnan toimintasuunnitelman mukaiset toiminnan tavoitteet.

Vertti- toiminta-ajat ja toimintamaksut

Kehitysvammaisilla ja autistisilla koululaisilla on subjektiivinen oikeus Vertti- toimintaan. Vertti- toimintaa järjestetään koulupäivinä sekä kesä- ja elokuussa klo 7-17 välillä. Heinäkuussa ja koulujen muina loma-aikoina toimintaa järjestetään keskitetysti erityisin perustein (vanhempien työ, opiskelu).

Toiminnasta peritään 1.-2.- luokkalaisten osalta toimialajohtajan vuosittain määrittämä aamu- ja iltapäivätoimintamaksu normaaliusperiaatteen mukaisesti.

Toiminta on maksutonta 3.-9.- luokkalaisille, mikäli tarve on kirjattu erityishuolto-ohjelmaan erityishuoltolain perusteella.

Alle 7-vuotiaiden aamu- ja iltapäivätoiminta järjestetään pääsääntöisesti päivähoiton puolella. Tällöin heiltä peritään sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun lain 7 A § mukaiset toimintamaksut.

Huhtasuon yhtenäiskoulun toiminta-alueittain etenevän opetuksen oppilaille toiminta on maksutonta, koska opetusta ja hoitoa on mahdotonta eritellä erikseen ja toimintaa pidetään kokonaisvaltaisesti erityishuoltona.

Vertti-toimintapisteet ja hakulomakkeet löytyvät Jyväskylän kaupungin perusopetuspalveluiden sivuilta <http://www.jyvaskyla.fi/opetus/erityisopetus/vertti>

Sivistyksen
toimialueen
perusopetuspalveluissa
kehitysvammaisten ja
autististen oppilaiden
aamu- ja iltapäivätoi-
minnasta käytetään ni-
mitystä Vertti, vaativaa
erityistä tukea
tarvitsevien oppilaiden
aamu- ja iltapäivätoimin-
ta.